Програми обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање

ДРУГИ ЦИКЛУС

8. РАЗРЕД

САДРЖАЈ

ОСМИ РАЗРЕД – ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА 3
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 3
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 6
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИСТОРИЈА 8
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: БИОЛОГИЈА 13
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МАТЕМАТИКА 16
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО 21
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА 23
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЛИКОВНА КУЛТУРА 25
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МУЗИЧКА КУЛТУРА 27
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ 29
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИКА 31
ОСМИ РАЗРЕД – ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ, ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА 33
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ 33
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК (2. СТРАНИ ЈЕЗИК) 38

ОСМИ РАЗРЕД – ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења Српског језика и књижевности **у осмом разреду** јесте да ученици развију језичке и читалачке компетенције, описмене се на напреднијем нивоу и овладају сложенијим вештинама писменог и усменог изражавања. Годишњи (глобални) програм наставе и учења за Српски језик и књижевност у осмом разреду израђује се на основу важећег Правилника, оријентисан је на исходе и обухвата укупан фонд од **136 часа** годишње (4 часа недељно). Званични годишњи програм наставе и учења за српски језик дефинисан је кроз образовне стандарде који наставницима пружају оквир.

Кроз ову школску годину, циљ се остварује кроз четири кључне области:

1. Језик (Граматика, правопис и језичка култура)

Фокус је на систематизацији градива из претходних разреда и припреми за завршни испит.

- Синтакса: проста и сложена реченица (независне и зависне реченице).
- Творба речи: извођење, слагање и комбиновање.
- Правопис: правописна и граматичка нормативa (интерпункција, писање великог слова, туђе речи).
- Језичка култура: писање званичног писма, биографије и извештаја.

2. Књижевност

Обрада обавезних текстова кроз епохе и књижевне врсте.

- Народна књижевност: народне песме, народне приповетке.
- Ауторска књижевност кроз примере
- Теорија књижевности: стилске фигуре, структура прозног и поетског текста.

3. Култура изражавања

- Усмено изражавање: вођење аргументоване расправе, излагање на задату тему.
- Писано изражавање: писање школских и домаћих задатака (анализе, слободне теме) и интерпретативних текстова.

4. Медијска писменост

- Анализа медијских порука: штампа, филм, телевизија, интернет, поштовање ауторских права, препознавање лажних вести.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања: 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58, 16/2022-2, 13/2023-470, 14/2023-407, 4/2024-1, 6/2025-38

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област / Тема	**Обрада садржаја**	**Утврђивање, обнављање, систематизација**	**Укупан број часова**
Језик (граматика, правопис, историја језика)	36	10	**46**
Књижевност (обрада текста и тумачење, теорија, читање и разумевање)	32	22	**54**
Језичка култура (усмено и писмено изражавање, школски писмени задаци)	20	16	**36**
УКУПНО	**88**	**48**	**136**

Оквирни предлог поделе часова (Фонд: 136)

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава се реализује поступно уз коришћење савремених пракси.

Фронтални, групни и индивидуални рад, рад у паровима (више о томе у облицима наставе); коришћење пројектора (презентације, кратки едукативни видео-снимци, квизови); истраживачки рад у школском дворишту и локалној средини; повезивање наставе са животом у селу (пољопривреда, природа, локална традиција); пројектна настава; сарадња са родитељима и локалном заједницом и др.

У раду се користе: уџбеници и радна свеска; едукативни видео материјали; локални ресурси и др.

Користе се и дигитална средства у складу са могућностима.

Облици наставе:

Облици наставе (наставни облици) представљају начин организације рада наставника и ученика на часу Српског језика и књижевности у осмом разреду, а бирају се у зависности од наставне јединице и циља часа:

- Фронтални рад
- Индивидуални
- Групни
- Рад у паровима

Методе наставе:

У настави Српског језика и књижевности у осмом разреду примењује се комбинација традиционалних и савремених метода, прилагођених узрасту и областима унутар предмета. Основне наставне методе, које ће се користити:

- Дијалошка метода (разговор) – водећа метода у тумачењу књижевног дела и анализи ликова кроз вођени разговор ученика и наставника.

- Монолошка метода (излагање) – објашњавање нових и сложених граматичких појмова, попут гласовних промена или функције глаголских облика.
- Метода рада на тексту – пажљиво читање, проналажење мотива, подвлачење стилских фигура у читанци и решавање задатака у радној свесци.
- Метода писаних и графичких радова – израда школских писмених задатака, диктата, писање есеја, као и креирање мапа ума (нпр. шематски приказ поделе гласова).
- Метода илустрације и демонстрације – приказивање табела, граматичких шема, емитовање звучних записа глумачког рецитовања или видео-снимака позоришних представа.
- Метода игре (дидактичке игре) – примена језичких квизова (нпр. *Кахут* или асоцијације) за забавнију проверу знања из правописа и граматике.

Наставна средства и материјали:

Наставна средства за реализацију програма Српског језика и књижевности у осмом разреду деле се на неколико кључних категорија, комбинацијом традиционалних и савремених дигиталних извора.

Књижевна и текстуална средства

Уџбенички комплет: Читанка, Граматика и Радна свеска.

Књижевни текстови: Лектире, збирке песама и антологије приповедака предвиђене планом.

Речници и приручници: Школски речник Матице српске, правописни речник, енциклопедије и језички приручници.

Аудио-визуелна и дигитална средства

Интерактивни текстови на образовним платформама. Аудио-записи: Звучни снимци глумачких рецитација и одломака из народних песама. Видео-материјали: Снимци позоришних представа екранизације романа и документарни филмови о писцима. Презентације: Сликовни и шематски прикази гласовних промена и поделе сугласника/самогласника. Коришћење извора са паметних телефона.

Техничка средства и опрема

Рачунар / Лаптоп и пројектор: За приказ дигиталних садржаја и мултимедије у учионици. Школска табла и креда/маркери.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Прати се напредовање ученика. Наглашавамо индивидуализован приступ сваком ученику. Примери: усмено одговарање; писмени задаци; контролне вежбе; пројектни радови; формативно праћење; самопроцена ученика и др. Вредновање се врши константно и периодично.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Корелација постоји са географијом, историјом, музичком културом, ликовном културом и другим предметима, што се посебно наглашава у оперативним плановима.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Уколико постоји потреба за корекцијама, прилагођавамо индивидуалним потребама ученика након иницијалних тестова и фазе посматрања програм наставе и учења.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА:

Област	**Број часова**
1. Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима	5
2. Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања	6
3. Изношење предлога и савета, упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих	4
4. Изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, и захвалности	4
5. Разумевање и давање упутстава	4
6. Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања)	4
7. Описивање догађаја и способности у садашњости	6
8. Описивање догађаја и способности у прошлости	6
9. Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања	5
10. Исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору	4
11. Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза	5

12. Изражавање припадања и поседовања	5
13. Изражавање допадања и недопадања	4
14. Изражавање мишљења	5
15. Изражавање количине, димензија и цена	5
Укупно:	72

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Облици наставе:

Фронтални рад (увођење нових граматичких и лексичких структура), индивидуални рад (самостална израда задатака и вежбање), рад у паровима (дијалози, симулације стварних ситуација, role-play) и групни рад (израда мини-пројеката, паноа и истраживачких задатака). У реализацији наставе на сваком часу користи се електронски уџбеник и радна свеска помоћу рачунара и пројектора или телевизијског екрана.

Методе наставе:

- Комуникативна метода (стављање акцента на говор и споразумевање на страном језику кроз реалне животна ситуације).
- Аудио-визуелна метода (учење кроз звучне и видео записе и визуелне подстицаје).
- Метода игре и симулације (језичке игре, квизови, скечеви).
- Пројектна настава (тимски рад на задату тему која повезује језик и праксу).
- Интерактивна дигитална настава.

Наставна средства и материјали:

- Званични уџбеник и радна свеска за 8. разред Sprint 4, Вулкан издаваштво.
- Дигитални уџбеник, пројектор, рачунар или паметна табла за репродукцију кратких едукативних видео-снимака, песама и презентација.
- Квизови за понављање градива (нпр. Kahoot, Wordwall).
- Додатни наставни листићи за диференцирану наставу (задаци прилагођени различитим нивоима знања).
- Аутентични материјали (часописи, мапе, фотографије).
- Ресурси из локалне средине (школско двориште за активности на отвореном, сарадња са локалном библиотеком за проналажење занимљивости).

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

На почетку школске године спроводи се дијагностичко вредновање компетенција ученика помоћу иницијалног тестирања.

Континуирано праћење напредовања ученика обухвата:

- Формативно оцењивање: Редовно бележење активности на часу, ангажовања у групном раду, домаћих задатака и залагања.
- Сумативно оцењивање: На основу усменог одговарања (кратки дијалози, читање са разумевањем, монолози) и писмених провера (контролни задаци, два писмена задатка током године – један у првом и један у другом полугодишту).
- Пројектни радови: Оцењивање индивидуалних или групних паноа, презентација и практичних задатака.
- Самопроцена ученика: Подстицање ученика да кроз кратке листе самоевалуације (нпр. „Сада знам да...“) сами препознају свој напредак и области које треба да поправе, нарочито у току припреме за писмене провере.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Теме које се обрађују на часовима у 8. разреду успешно се повезују са следећим предметима: Српски језик и књижевност, други страни језик (немачки), географија, грађанско васпитање, верска настава, биологија, ликовна култура, музичка култура, физичко васпитање, техника и технологија, информатика, хемија, физика, историја.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Диференцијација наставе и подршка ученицима остварује се кроз:

- За напредне ученике: Задаци вишег нивоа сложености (додатни текстови за читање, писање креативних састава, улога вршњачког ментора/помагача у групи, додатни истраживачки рад на интернету).
- За ученике којима је потребна подршка: Поједностављивање налога и задатака (нпр. спајање речи и слика уместо писања целе речи, заокруживање тачних одговора), смањен обим текста за читање, продужено време за израду задатака.
- Визуелна и аудио подршка: Чешће коришћење пројектора за приказ кључних речи, флеш-картица (картица са сликама) и видео-записа за лакше памћење појмова.
- Рад у пару и малим групама: Ученици са потешкоћама раде у пару са друговима из клупе који им могу помоћи, чиме се развија емпатија и олакшава савладавање баријера у говору.
- Примена ИОП-а (Индивидуалног образовног плана) за ученике којима је то званично одређено (ИОП 1 или ИОП 2).

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИСТОРИЈА

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе историје јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе

и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање историјске свести и хуманистичко образовање ученика. Настава историје треба да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Пример:

Област	**Број часова**
Основи проучавања прошлости	4
Европа,свет и Југословенска држава између два светска рата	20
Други светски рат	20
Европа,свет и Југословенска држава у периоду Хладног рата	12
Европа,свет и Југословенска држава у савременим процесима	12

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава историје реализује се применом различитих облика рада: фронталног, индивидуалног, рада у пару и групног рада.

Методе које се користе у раду су: дијалошка метода, метода разговора, метода демонстрације, метода рада на тексту, илустративна метода, као и НТЦ методе, мапе ума и др..

У настави се користе уџбеници, , наставни листићи, плакати, илустрације, као и дидактички материјал прилагођен узрасту ученика.

У настави се редовно користи пројектор за рад на , приказ презентација (ППТ), кратких едукативних видео-снимака, аудио-записа, као и једноставних дигиталних квизова (Кахоот!) у функцији понављања и провере знања.

Настава се, кад год је могуће, повезује са непосредним окружењем ученика. Користе се ресурси локалне и градске средине ..

Рад се заснива на подстицајној атмосфери, развијању самопоуздања ученика, неговању правилног говора и писменог изражавања.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Напредовање ученика прати се континуирано кроз : иницијално тестирање усмено одговрање,контролни задаци, формативно праћење,активност на часу,самопроцена ученика

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

У седмом разреду могућа је корелација са предметима : српски језик и књижевност, ликовна култура, географија, верска настава,музичка култура,грађанско васпитање

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се прилагођава индивидуалним потребама ученика кроз диференцијацију задатака и начина рада. Ученицима којима је потребна додатна подршка пружају се поједностављени задаци, визуелна подршка у штампаном и електронском облику. Наставник усклађује своје активности са индивидуалним образовним планом који садржи прилагођене стандарде постигнућа, програм рада по предметима и учесталост додатне подршке, уз циљ оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад и осамостаљивање у колективу.

Ученицима са изузетним способностима нуде се додатни, захтевнији задаци, истраживачке активности и пројектни радови како би се подстакло продубљивање знања и развој креативности. Такође се користе дигитални ресурси, презентације и едукативни видео материјали за обогаћену наставу, мапе ума и квизове као алат за проверу и проширење знања.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ГЕОГРАФИЈА

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ		**СВЕГА**
1	ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	7

2	ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	26
3	ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	24
4	ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	4
5	ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	4
6	СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	3
УКУПНО		68

ИСХОДИ УЧЕЊА

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава Географије у 8. разреду реализоваће се применом различитих наставних метода и облика рада који подстичу активност, радозналост, истраживачки дух и функционално знање ученика. У наставном процесу користиће се фронтални, групни, рад у пару и индивидуални облик рада, уз уважавање способности, интересовања и предзнања ученика. Настава ће се заснивати на активном учењу, разговору, демонстрацији, посматрању, истраживању и практичном раду. Посебна пажња посветиће се развијању географског начина мишљења, сналажењу у простору, разумевању природних појава и процеса, као и повезивању наставних садржаја са свакодневним животом ученика.

У раду ће се користити: уџбеник, радна свеска, географски атлас и неме карте; зидне карте, глобус, фотографије, илустрације и модели; презентације, едукативни видео-материјали и дигитални садржаји; интернет извори, квизови знања и интерактивне апликације; природни материјали и примери из непосредног окружења ученика.

Ученици ће се оспособљавати за: читање и тумачење географских карата; сналажење у простору и оријентацију; уочавање повезаности природних и друштвених појава; посматрање, описивање, упоређивање и закључивање; самостално и тимско решавање задатака; развијање еколошке свести и одговорног односа према природи.

Настава ће бити обогаћена истраживачким задацима, пројектном наставом, израдом паноа, презентација, тематских мапа, модела и кратких ученичких радова. У складу са могућностима школе, реализоваће се амбијентална настава, часови у школском дворишту и локалној средини, као и посете установама и природним локалитетима од значаја за наставу географије.

Посебна пажња посветиће се подстицању сарадње, међусобног уважавања, толеранције и активног учешћа ученика у наставном процесу. Наставник ће континуирано пратити напредовање ученика кроз усмено излагање, практичан рад, активности на часу, домаће задатке, пројекте и различите облике провере знања, уз примену формативног и сумативног оцењивања.

Облици наставе:

ФР – фронтални рад
ГР – групни рад
РП – рад у паровима
ИР – индивидуални рад

Методе наставе:

МО – монолошка метода
ДИ – дијалошка метода
ДМ – демонстративна метода
ТМ – текстуална метода
ДИС – метода дискусије
ИМ – илустративна метода
ИКТ – рад са информационо-комуникативним технологијама

Наставна средства и материјали:

Уџбеник, стручна и методичка литература, часописи, интернет, географска карта, .

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

усмено одговарање; контролне вежбе; пројектни радови; формативно праћење; самопроцена ученика , путем израде задатака у уџбенику од стране ученика; израдом паноа од стране ученика, картографска писменост, дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, пројекти, домаћи задаци, однос према раду,...

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

С – српски језик
М – математика
И – историја
Б – биологија
ИНФ – информатика и рачунарство
Т – техника и технологија
Л – ликовна култура
МК – музичка култура

ФЗВ – физичко и здравствено васпитање
ПиД – природа и друштво

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава географије биће прилагођена индивидуалним способностима, интересовањима, предзнању и потребама ученика, са циљем да сваки ученик активно учествује у раду и напредује у складу са својим могућностима.

У наставном процесу примењиваће се диференцирана настава кроз: прилагођавање тежине, обима и начина израде задатака; додатне и истраживачке задатке за напредне и посебно заинтересоване ученике; поједностављене задатке и додатну подршку ученицима којима је потребна помоћ у раду; индивидуални приступ у објашњавању наставних садржаја;
рад у пару и групни рад ради међусобне подршке и сарадње ученика.

Ученицима ће бити омогућено учење путем различитих извора и начина представљања садржаја: визуелних приказа, географских карата, шема, фотографија и модела; Презентација, едукативних видео-материјала и дигиталних садржаја; практичних примера, разговора, истраживачких активности и пројектне наставе. Посебна пажња посветиће се подстицању самопоуздања, мотивације и активног учешћа сваког ученика у настави. Ученици ће бити охрабривани да износе своја запажања, постављају питања, самостално закључују и развијају критичко мишљење.

У раду са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка примењиваће се индивидуализован приступ, чешће усмеравање, додатна објашњења, визуелна и практична подршка, као и прилагођени наставни материјали у складу са могућностима ученика.

Напредовање ученика пратиће се континуирано кроз активности на часу, усмено излагање, практичан рад, домаће задатке, пројекте и различите облике провере знања, уз уважавање индивидуалних способности и постигнућа сваког ученика.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: БИОЛОГИЈА

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

ИСХОДИ УЧЕЊА

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/20250526

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Јединство грађе и функције као основа живота Наслеђивање и еволуција	26
Човек и здравље	9
Порекло и разноврсност живота	7
Наслеђивање и еволуција	7
Живот у екосистему	19
Посматрање, мерење и експеримент у биологији	Часови су распоређени у претходних пет тема

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава биологије у 8. разреду основног образовања и васпитања остварује се у складу са важећим програмом наставе и учења, који је заснован на исходима и усмерен на развој функционалних знања, вештина и ставова ученика. Наставни садржаји се повезују са претходно стеченим знањима из 5. 6. и 7. разреда (спирални приступ), као и са свакодневним животом ученика и савременим научним сазнањима.

Облици наставе:

Настава биологије у 8. разреду реализује се применом различитих облика рада. Користе се фронтални облик рада (при увођењу нових садржаја и објашњавању сложених појмова), индивидуални рад (решавање задатака, израда шема, цртежа, рад на тексту и радних листова), рад у пару (размена знања и вршњачко учење), као и групни рад (сарадничко учење, израда постера и презентација). Посебан значај има практичан рад, који обухвата посматрање, симулације, мерења, као и извођење једноставних огледа. У настави се примењује и проблемска настава, кроз постављање проблемских питања и подстицање ученика на уочавање узрочно-последичних веза, као и пројектна настава за теме као што су теме као што су заштита животне средине, биодиверзитет и одрживи развој.

Наставни садржаји реализују се кроз различите типове часова: обраде, понављања, утврђивања, систематизације, практичног рада, провере знања и пројектне наставе.

Методе наставе:

У настави се користе различите методе: усмено излагање, дијалошка метода, демонстративна, рад на тексту, илустративна метода, практично-експериментална као и НТЦ методе (асоцијације, учење кроз игру, мапе ума).

Наставна средства и материјали:

У настави се користе: уџбеник, наставни листићи, шеме и табеле, модели, различита визуелна средства (слике, илустрације, постери), лупа. Посебан значај има примена информационо-комуникационих технологија, укључујући мултимедијалне презентације (PowerPoint), едукативне видео-садржаје и дигиталне наставне материјале: квизови и провере знања путем платформе Kahoot!, задаци и активности креирани уз помоћ алата заснованих на вештачкој интелигенцији (AI), образовни садржаји са платформе Моја школа,

који су усклађени са наставним планом и програмом. У настави се користе лаптоп и пројектор ради визуелизације процеса

Кроз све наведене приступе, ученицима се омугућава рад у подстицајној атмосфери, међупредметно и унутарпредметно повеезивање градива . Ученици развијају научну писменост, критичко мишљење, способност закључивања и примене знања у свакодневном животу.

Кроз наставу се подстиче развој научне писмености, критичког мишљења, еколошке свести и одговорног односа према природи.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Праћење и вредновање постигнућа ученика врши се континуирано у складу са исходима учења. Напредовање се прати кроз посматрање (активност, ангажовање, заинтересованост, сарадња, резултати на квизовима, асоцијацијама...), усмено испитивање, писмене провере знања, практичан рад и пројектне задатке. Примењује се формативно и сумативно оцењивање. Формативно оцењивање спроводи се кроз праћење активности ученика, њиховог ангажовања, учешћа у дискусији, израде задатака, практичног рада, као и кроз давање повратне информације у циљу унапређивања учења. Сумативно оцењивање врши се кроз усмене и писмене провере знања и друге облике провера. Вреднује се знање и разумевање, примена знања, вештине (анализа, закључивање, повезивање) и ставови ученика. Користе се и самопроцена и вршњачко оцењивање,. За ученике који раде по ИОП-у примењују се прилагођени критеријуми.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Настава биологије у 8. разреду повезује се са садржајима биологије из петог, шестог и седмог разредан (надовезивање и проширивање знања чиме се примењује спирални принцип учења) и са другим предметима: географијом, хемијом, физиком, математиком, информатиком, техником и технологијом, српским језиком, ликовном културом, физичким и здравственим васпитањем, грађанским васпитањем.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се прилагођава различитим способностима ученика. То подразумева усклађивање садржаја, метода, темпа рада и начина вредновања са способностима, интересовањима и потребама сваког ученика. Користи се и вршњачка подршка као облик помоћи у савладавању наставних садржаја, као и размена искустава са члановима Стручних већа и стручним сарадницима у школи.

За напредније ученике, који брже усвајају наставне садржаје планирају се додатни и проширени садржаји, сложенији задаци, анализа актуелних научних тема које подстичу критичко мишљење и примену знања у новим ситуацијама.

За ученике којима је потребна додатна подршка примењују се сажеци лекција, поједностављени задаци и прилагођени задаци, прилагођени начини провере, корак-по-

корак упутства, додатна објашњења, продужено време за рад, визуелна подршка (слике, шеме, модели, презентације, видео-материјали , дигитални алати попут Kahoot! и YouTube). Рад у пару и вршњачка подршка су важан елемент учења.
За ученике који раде по индивидуалном образовном плану примењују се прилагођени критеријуми вредновања и начини провере знања.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МАТЕМАТИКА

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОД

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања :
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg .

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
1. СЛИЧНОСТ	16
2. Тачка, права и раван	12
3. Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом	18
4. Призма	14
5. Пирамида	16
6. Линеарна функција	12
7. Системи линеарних једначина с две непознате	15
8. Ваљак, купа и лопта	16
Пројектни задатак	5

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Сличност – Користећи географске карте разних размера (стоне, зидне ...) поновити размеру дужи и израчунавања растојања на основу дате размере и измереног растојања на карти. Извршити уопштавање појма размере и на конкретним примерима показати како се израчунава четврта пропорционала (ако су три дужи дате нумерички). Поставити питање

како проблем решити конструктивно (ако нису дати нумерички подаци), тј. ако се знају три дужи, како одредити четврту геометријску пропорционалу. На примерима објаснити и појам самерљивих дужи (основица и средња линија троугла, растојање од тежишта до темена и тежишна дуж ...) и несамерљивих дужи (страница и дијагонала квадрата).

Талесова теорема се на овом нивоу не може коректно доказати, али се ученици могу избором погодног упрошћеног модела и поступним, правилним закључивањем навести да исправно формулишу исказ Талесове теореме. Обрат Талесове теореме се може (али и не мора) доказати. Увежбавања везана за примену Талесове (и обратне) теореме организовати поступно тако да се и нумерички и конструктивно размотре могући случајеви примене. Посебну пажњу посветити конструктивној подели дужи на једнаке делове.

Сличност фигура показати на разним примерима из свакодневног живота. Дефиницију сличности троуглова и појам коефицијента сличности увести природно, разматрањем разних ситуација (када је реч о сличним троугловима и онима који то нису). За извођење тврђења о пропорционалности страница сличних троуглова (и обратне теореме), као и за формулацију ставова сличности искористити Талесову теорему. Увежбавања везана за сличност троуглова реализовати на примерима одређивања страница и углова сличних троуглова.

Примену сличности троуглова реализовати на примерима из историје математике (легенда о томе како је Талес измерио висину Кеопсове пирамиде), практичним примерима примене (мерење широке реке без преласка на другу обалу, мерење висине брда ...) и примени сличности на правоугли троугао (доказ Питагорине теореме, релација између висине правоуглог троугла и одсечака на хипотенузи ...).

Тачка, права и раван – Обраду међусобних односа тачака, правих и равни у простору засновати на посматрању и анализи објеката у окружењу, користећи математичку терминологију и одговарајуће ознаке. Посебну пажњу треба посветити односима *паралелно* и *нормално* (између две праве, између праве и равни, односно између две равни). Однос између праве и равни повезати са одговарајућим односом између праве и њене ортогоналне пројекције на раван. Угао између праве и равни (када оне нису нормалне или паралелне) увести као угао између праве и њене ортогоналне пројекције на ту раван. Обновити Питагорину теорему и илустровати њену примену примерима и задацима у вези са ортогоналним пројектовањем дужи на раван. Полиедар увести као део простора ограничен многоугловима. Користећи основне примере полиедара (посебно оне који одговарају познатим реалним објектима) анализирати облик и број страна полиедара. Обновити својства коцке и квадра и кроз разноврсне примере и задатке повезати их са осталим садржајима ове наставне теме.

Предвиђене садржаје треба да прате задаци којима се подстиче оријентација у простору, просторна визуелизација, мисаоно сагледавање простора и сл. Будући да развоју ових способности значајно доприноси вештина представљања просторних односа сликама у равни, неопходно је код ученика подстицати вештину цртања (слободном руком и геометријским прибором) просторних фигура. Веома је важно да ученици коректно

употребљавају пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица просторне фигуре у односу на изабрани правац посматрања, као и да уочавају елементе (пре свега праве углове) просторне фигуре који нису веродостојно приказани на равној слици.

Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом – Ученици су се, у претходним разредима, упознали са решавањем једноставних линеарних једначина и неједначина. На самом почетку, једначине и неједначине су решавали користећи везе међу операцијама (уочавањем непознатог сабирка, чиниоца, умањеника, умањиоца, дељеника или делиоца), а касније користећи методу теразија. Ова претходна знања представљају темељ за коришћење еквивалентних трансформација при решавању једначина и неједначина.

На конкретним примерима показати да линеарна једначина $ax = b$:

– у случају да је $a \neq 0$ и $b \in R$ има јединствено решење,

– у случају да је $a = 0$ и $b \neq 0$ нема решења (скуп решења једначине је празан) и

– у случају да је $a = 0$ и $b = 0$ има бесконачно много решења (сваки реалан број је решење).

У осмом разреду није предвиђено да се решавају једначине са параметрима.

Ученици треба да овладају техникама помоћу којих се неке једначине могу еквивалентним трансформацијама свести на једначину облика $ax = b$.

Укључивати и примере једначина које се своде на линеарне, а помоћу којих се обнављају и користе стечена знања о:

– апсолутној вредности (само случај $|ax + b| = c$),

– формулама за квадрат бинома и разлику квадрата (случајеви када се квадратни чланови анулирају),

– условима под којима су производ, односно количник једнаки нули.

На сличан начин приступати и решавању линеарне неједначине уз истицање разлика (у случају множења негативним бројем мења се смисао неједнакости). Решења неједначина приказивати на бројевној правој и у одговарајућем скуповном запису.

Решавајући текстуалне проблеме, укључујући оне из сродних предмета, као и из реалног контекста, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих једначина и неједначина, при чему утврђују научене формалне поступке, сагледавају потребу за њиховом применом и умеју да образложе добијено решење.

Призма и пирамида – Да би ученици што лакше упознали геометријска тела – призму и пирамиду, њихове елементе, уочавали дијагоналне пресеке и научили да израчунавају површине и запремине ових тела, треба користити њихове моделе, мреже, скице и слике. Препоручљиво је да и сами ученици цртају мреже и израђују моделе проучаваних тела.

Предвиђено је израчунавање површине и запремине следећих тела: праве тростране и четворостране призме, правилне шестостране призме, четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем цртању скице геометријског тела, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих испрекиданом линијом. Извођење формуле за запремину призме везивати за прихваћену формулу за запремину квадра. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине,

полупречника описаног или уписаног круга, дијагонала ...). Приликом израде задатака треба полазити од општих формула (за призму: $P = 2B + M$ и $V = BH$, за пирамиду: $P = B + M$ и $V = \frac{1}{3}BH$) и анализирањем конкретног случаја решавати задатак. Посебно размотрити примере једнакоивичних тела.

На часовима систематизације применити знања о површини и запремини призме и пирамиде и у ситуацијама из свакодневног живота.

Линеарна функција – Најпре поновити појам функције директне пропорционалности и њеног приказивања у координатном систему који је обрађиван у седмом разреду. Увести затим појам линеарне функције једне реалне променљиве ($y = kx + n$), не помињући општи појам функције. Показати да је график те функције права, уз посебно разматрање случајева $k = 0$, $k > 0$, $k < 0$, као и $n = 0$, $n > 0$, $n < 0$. Увести појмове: нула функције, знак функције, растућа и опадајућа функција и објаснити како се они илуструју на графику и како зависе од вредности коефицијената k и n. Ученици треба у потпуности да овладају поступком цртања графика линеарне функције и његовог анализирања, тј. „читања“ својстава те функције када јој је график задат. Обрадити својства линеарне функције када је она задата имплицитном релацијом $ax + by = c$.

Системи линеарних једначина с две непознате – Ученици треба да се упознају са линеарном једначином с две непознате облика $ax + by = c$, да разумеју да је график ове једначине (када је бар један од бројева a или b различит од нуле) права и да умеју да нацртају тај график.

Уводи се и појам система две линеарне једначине с две непознате, као и појам решења система као уређеног пара бројева. Системе линеарних једначина решавати методама замене и супротних коефицијената. Пажњу треба посветити и графичкој интерпретацији система две линеарне једначине с две непознате.

Решавајући разне проблеме из геометрије, физике, хемије и свакодневног живота, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих система линеарних једначина, при чему утврђују научене формалне поступке, сагледавају потребу за њиховом применом и умеју да образложе добијено решење.

Ваљак, купа и лопта – Важно је истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела. Као и код призме и пирамиде, ради бољег уочавања елемената и осних пресека ваљка и купе, као и пресека лопте (сфере) и равни, користити моделе тела. Оспособити ученике за цртање мреже ваљка и купе, израду њихових модела као и што прецизнијих скица приликом решавања задатака.

При обради ове теме, ваљак и купу повезати са призмом и пирамидом и указивати на аналогије између призме и ваљка, односно пирамиде и купе. Ту аналогију користити за образложење формула за површину и запремину ваљка и купе. Приликом извођења формуле за површину купе, повезати површину омотача са површином кружног исечка, а обим базе са дужином кружног лука.

Пре дефинисања сфере, односно лопте потребно је подсетити се дефиниција кружнице и круга. Формуле за површину и запремину лопте се наводе без доказивања. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини ваљка, купе и лопте у ситуацијама из свакодневног живота.

Пројектни задатак – Програмом је планиран и један пројектни задатак, по избору наставника и ученика. Примери могућих пројектних задатака:

1. Конструкција теста из математике за завршни испит

Ученици се поделе у групе нехомогених математичких знања, тако да свака група има најмање три ученика. Свака група има задатак да састави низ од 20 задатака, уз следеће услове:

– да 9 задатака буду задаци основног нивоа, 7 средњег а да по 5 задатака буде из области *Бројеви и операције са њима* и *Алгебра и функције*, 6 из области Геометрија и по 2 задатка из области *Мерење* и *Обрада података*.

Област и ниво за сваки од задатака у тесту одређује наставник у договору са ученицима. Улога наставника је да координира рад група, по потреби помаже ученицима, проверава да ли су тестови конструисани по договореној методологији, организује израду теста тако да сваки ученик решава тест у чијој конструкцији није учествовао (ученици једне групе решавају појединачно тест друге групе), организује прегледање тестова и презентацију резултата. Ученици врше избор задатака, решавају задатке, израђују кључ теста и припремају тест и кључ у неком програму за обраду текста, решавају тест друге групе, прегледају урађене тестове које је њихова група конструисала, обрађују добијене резултате и презентују их.

Овај задатак може бити веома користан за ученике који се припремају за завршни испит, а мотивација за реализацију ће бити на повишеном нивоу.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Мере и јединице, површине и запремине геометријских тела које се користе у математици појављују се и у другим предметима попут физике, хемије. Запремине и површине ваљка и

купе се користе у физици. Размере и Талесова теорема се корсте у хемији и техници и технологији.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се прилагођава индивидуалним потребама ученика кроз диференцијацију задатака и начина рада. Ученицима којима је потребна додатна подршка пружају се поједностављени задаци, визуелна подршка у штампаном и електронском облику, рад у пару или малим групама. Наставник усклађује своје активности са индивидуалним образовним планом који садржи прилагођене стандарде постигнућа, програм рада по предметима и учесталост додатне подршке, уз циљ оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад и осамостаљивање у колективу. Ученицима са изузетним способностима нуде се додатни, захтевнији задаци, истраживачке активности и пројектни радови како би се подстакло продубљивање знања и развој креативности. Такође се користе дигитални ресурси, презентације и едукативни видео материјали за обогаћену наставу, уз рад у пару или групи, мапе ума и квизове као алат за проверу и проширење знања.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања. https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Информационо-комуникационе технологије (ИКТ)	10
Дигитална писменост	4
Пројектна настава (ИКТ+ДП)	4
Рачунарство	14
Пројектна настава (Р)	2

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава се реализује кроз комбиновање фронталног, индивидуалног и групног рада, уз нагласак на практичним активностима и раду на рачунару. Ученици се подстичу да кроз истраживачки и проблемски приступ самостално долазе до решења, уз употребу различитих дигиталних алата и програмских окружења. Наставник има улогу организатора и водича који усмерава ученике ка активном учењу и повезивању градива са реалним животним ситуацијама.

Током наставе користе се текст процесори, графички алати, интернет сервиси и програмска окружења за учење програмирања. Посебна пажња посвећује се развоју дигиталне писмености, безбедном понашању на интернету и правилној комуникацији у дигиталном окружењу. Ученици се постепено уводе у пројектни рад где кроз тимску сарадњу решавају сложеније задатке и развијају креативност и логичко размишљање.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Напредовање ученика прати се континуирано кроз практичан рад, активности на часу, израду дигиталних садржаја, домаће задатке и тестове знања. Посебан акценат ставља се на процес учења, а не само на крајњи резултат. Вредновање је и формативно и сумативно, уз редовну повратну информацију која ученику помаже да унапреди свој рад.

Ученици се подстичу на самопроцену и вршњачко оцењивање, чиме развијају критичко мишљење и одговорност за сопствени напредак. За праћење развоја користи се и портфолио ученичких радова који омогућава увид у напредовање током године.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Настава информатике повезује се са свим наставним предметима кроз примену дигиталних алата, израду презентација, обраду података и решавање проблема. Посебно је изражена корелација са математиком (алгоритми, логика, графика), српским језиком (обрада текста), ликовном културом (дизајн и графика), географијом (карте и подаци) и физичким васпитањем (мерење и статистика). Ученици се подстичу да знања из различитих области повезују у јединствене дигиталне пројекте.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се прилагођава индивидуалним способностима ученика кроз диференциране задатке и различите нивое сложености. Ученицима којима је потребна додатна подршка обезбеђују се поједностављени задаци, више визуелних и практичних примера, као и рад у пару. Ученицима са већим способностима омогућавају се проширени задаци, пројектни рад и истраживачке активности.

У настави се користе дигитални ресурси, интерактивни задаци и онлајн алати који омогућавају индивидуализован приступ и подстичу мотивацију и креативност ученика

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе Технике и технологије је развој техничко-технолошке писмености ученика и одговорног односа према раду, производњи и коришћењу техничких ресурса. Ученици треба да стекну бољи увид у своја професионална интересовања и развију предузимљивост и иницијативу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања: 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58, 16/2022-2, 13/2023-470, 14/2023-407, 4/2024-1, 6/2025-38

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Животно и радно окружење	6
Саобраћај	6
Техничка и дигитална писменост	18
Ресурси ипроизводња	20
Конструкторско моделовање	18
Укупно	68

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Облици наставе:

У настави Технике и технологије, са циљем активног укључивања ученика и ефикаснијег учења. Фронтални облик рада је најчешћи и подразумева да наставник истовремено ради са свим ученицима, најчешће приликом увођења у час или обраде новог градива.

Рад у групама омогућава ученицима да заједнички решавају задатке и изводе практичне вежбе, при чему се развија сарадња, комуникација и размена знања. Важно је да групе буду усклађене по способностима и да се њихов састав повремено мења.

Рад у паровима подразумева сарадњу два ученика који заједно решавају задатке или израђују вежбе, деле одговорност и лакше превазилазе проблеме. Овај облик подстиче активност, самосталност и међусобно учење, нарочито код сложенијих задатака.

Индивидуални облик рада омогућава ученицима да самостално раде задатке прилагођене својим способностима, док наставник прати њихов напредак, даје упутства и усмерава рад. Комбиновањем ових облика наставе постиже се боља динамика часа и омогућава прилагођавање различитим потребама ученика.

Методе наставе:

Избор наставних метода зависи од циља наставног часа, иако наставник има слободу у избору. Наставник треба да комбинује различите методе, чак и у току истог часа. Осим што

чини наставу занимљивијом, поспешује се усвајање знања, међувршњачка комуникација и сарадња на заједничким пројектима. На тај начин тежиште се преноси на ученике и њихов рад. Избор методе рада зависи од исхода и циљева часа, али и од расположивих наставних средстава.Монолошка, дијалошка, рад са текстом,метода демонстрације метода практичних и графичких радова.

Наставна средства и материјали:

У настави технике и технологије користе се наставна средстава и материјала ради ефикаснијег и савременијег учења. Демонстрацијска средства, као што су слике, технички цртежи, модели, макете и филмови, служе за визуелно приказивање и лакше разумевање наставних садржаја. Наставна средства обухватају уџбенике, радне свеске, приручнике и белешке које ученицима помажу у савладавању градива.

Посебно место имају ИКТ алати и мултимедијални садржаји (рачунари, интерактивне табле, едукативни софтвери, презентације, видео и онлајн ресурси), који омогућавају интерактивно учење, истраживање и приступ различитим изворима знања.

Лабораторијско-експериментална средства користе се за мерење и анализу рада уређаја, док манипулативна средства, као што су алати и прибор, омогућавају практичан рад ученика. Оперативна средства служе за проучавање производних процеса, а производна обухватају машине и алате који се користе у реалној производњи.

Комбиновањем свих ових средстава ученицима се омогућава повезивање теоријског и практичног знања, развој дигиталних компетенција и боље разумевање наставних садржаја.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Праћење и вредновање треба да буде свеобухватно и да обухвата различите аспекте ученичког рада, као што су уредност, систематичност, залагање, креативност, иницијативност и сарадња. Посебна пажња посвећује се вредновању тимског рада кроз вршњачко оцењивање, где ученици процењују и сопствени и рад својих вршњака, чиме се развија одговорност и критичко мишљење. Код индивидуалног рада прати се више показатеља, попут односа према раду, мотивације, активног учешћа и степена самосталности.

Истиче се значај договора између наставника и ученика о критеријумима оцењивања, како би ученици могли да прате сопствени напредак и унапређују квалитет свог рада. Оцењивање се посматра као средство за учење и развој, а не само као коначан резултат, уз редовно давање повратних информација које помажу ученицима да разумеју грешке и побољшају своје знање.

Такође, наглашава се континуирано праћење напредовања ученика кроз различите облике вредновања (формативно и сумативно), бележење запажања и бројчано оцењивање исхода. На основу тих резултата, наставник заједно са ученицима планира даљи процес учења и бира одговарајуће стратегије за напредовање.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Техника и технологија повезана је са бројним наставним предметима и та се повезаност остварује кроз практичну примену знања. На пример, у математици се користе мерење, прорачун и геометрија приликом израде техничких цртежа или модела. Са физиком је повезана кроз разумевање сила, енергије, кретања и рада машина. Информатика и рачунарство доприносе кроз употребу рачунара, програма за цртање и моделовање, као и основа програмирања.

Повезаност са хемијом огледа се у познавању својстава материјала, док се биологија укључује кроз теме заштите животне средине и здравог начина живота. Ликовна култура доприноси развоју естетике, дизајна и креативности при изради различитих производа.

Оваквом корелацијом ученици повезују знања из различитих области, сагледавају садржаје из више углова и лакше их примењују у пракси. То доводи до смисленијег учења, трајнијег знања и бољег разумевања света који их окружује.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Прилагођавање наставе индивидуалним потребама ученика врши се кроз различите облике организације и рада. То подразумева измене у простору (нпр. распоред седења), избору и обиму градива, као и начину рада, задацима и оцењивању, у складу са могућностима и потребама сваког ученика.

Посебно се истиче значај индивидуализације наставе, нарочито код ученика којима је потребна додатна образовна подршка, али и код надарених ученика којима треба омогућити напреднији рад. Такође, важну улогу има сарадња наставника са колегама и стручним сарадницима ради размене искустава и бољег планирања наставе.

Као један од начина је и вршњачка помоћ, где ученици међусобно сарађују и помажу једни другима у учењу. Све ове мере се примењују флексибилно, у зависности од конкретне ситуације и потреба ученика, са циљем да се сваком ученику омогући оптималан развој и напредак.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЛИКОВНА КУЛТУРА

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења предмета ликовна култура је да код ученика, развијајући интересовања за м уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања. https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Слободно компоновање	5
Визуелно споразумевање и метафорика	5
Контраст, јединство, доминанта у простору	21
Фантастика	4
Укупно	34

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава ликовне културе у осмом разреду реализује се кроз разноврсне активности које подстичу активну улогу ученика у процесу учења и развој њихових ликовних способности. Посебан акценат ставља се на повезивање ликовних садржаја са културним и историјским контекстом, као и на развијање способности представљања исте.

Облици наставе:

Фронтални рад, индивидуални рад, рад у пару и групни рад.

Методе наставе:

Дијалошка метода, метода демонстрације, метода практичног рада, истраживачка метода, метода учења путем открића и пројектна настава.

Наставна средства и материјали:

Уџбеник, аудио и видео записи, рачунар, пројектор, дигитални образовни садржаји, интернет ресурс. У настави се користе савремена дигитална средства у мери у којој су доступна, како би се ученицима приближили ликовни садржаји различитих епоха и стилова. Ученици се подстичу на активно слушање, анализу и извођење музике, као и на повезивање наставе са ширим културним наслеђем.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Праћење и вредновање рада ученика спроводи се континуирано током наставе, кроз различите облике провере њиховог знања, умења и ангажовања. Оцењивање обухвата усмено излагање, практичноликовно извођење оригиналних практичних, визуалних представа , као и кратке провере знања.

Посматра се разумевање основних ликовних појмова, способност активног слушања и анализе слике, скулптуре, цртежа, инсталације…, као и учешће у наставним активностима. Настава је усмерена на развијање ликовне културе, естетског доживљаја и опште уметничке писмености ученика. Посебно се уважава индивидуални напредак и залагање сваког ученика.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Садржаји ликовне културе у осмом разреду повезују се са другим наставним предметима како би се омогућило шире разумевање уметности и културе. Са српским језиком остварује се повезаност кроз анализу текстова и изражајно разумевање, док се са музичком културом повезује кроз заједничке естетске вредности и уметнички израз. Историја омогућава боље разумевање визуелног миљеа у контексту различитих епоха, а географија кроз упознавање ликовних традиција народа света. Са физичким васпитањем повезује се кроз ритам и покрет, док се информатичка писменост развија кроз употребу дигиталних алата у настави.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се организује тако да буде прилагођена различитим способностима и интересовањима ученика. Садржаји и задаци се диференцирају према нивоу постигнућа, како би сваки ученик могао да напредује у складу са својим могућностима.

Ученицима који брже усвајају градиво омогућавају се сложенији и креативни задаци, док се ученицима којима је потребна додатна подршка пружају јаснија објашњења и постепено усвајање садржаја. У настави се користе различита визуелна и аудитивна средства, а рад у пару и групи доприноси међусобној сарадњи и активном учешћу свих ученика.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МУЗИЧКА КУЛТУРА

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања. https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/7f60db16-8760-4e25-bc8a-f69fe1fb2e2c?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Човек и музика	10
Музички инструменти	6
Слушање музике	10
Извођење музике и основе музичке писмености	4

Музичко стваралаштво	4

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава музичке културе у осмом разреду реализује се кроз разноврсне активности које подстичу активну улогу ученика у процесу учења и развој њихових музичких способности. Посебан акценат ставља се на повезивање музичких садржаја са културним и историјским контекстом, као и на развијање способности слушања, разумевања и доживљаја музике.

Облици наставе: Фронтални рад, индивидуални рад, рад у пару и групни рад. Методе наставе: Дијалошка метода, метода демонстрације, метода практичног рада, метода слушања музике, истраживачка метода, метода учења путем открића и пројектна настава.

Наставна средства и материјали: Уџбеник, свеска, аудио и видео записи, рачунар, пројектор, дигитални образовни садржаји, интернет ресурси, као и музички инструменти и наставни листићи.

У настави се користе савремена дигитална средства у мери у којој су доступна, како би се ученицима приближили музички садржаји различитих епоха и стилова. Ученици се подстичу на активно слушање, анализу и извођење музике, као и на повезивање наставе са ширим културним наслеђем.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Праћење и вредновање рада ученика спроводи се континуирано током наставе, кроз различите облике провере њиховог знања, умења и ангажовања. Оцењивање обухвата усмено излагање, практично музичко извођење (певање и ритмичке активности), као и кратке провере знања.

Посматра се разумевање основних музичких појмова, способност активног слушања и анализе музике, као и учешће у наставним активностима. Настава је усмерена на развијање музичке културе, естетског доживљаја и опште уметничке писмености ученика. Посебно се уважава индивидуални напредак и залагање сваког ученика.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Садржаји музичке културе у осмом разреду повезују се са другим наставним предметима како би се омогућило шире разумевање уметности и културе. Са српским језиком остварује се повезаност кроз анализу текстова и изражајно разумевање, док се са ликовном културом повезује кроз заједничке естетске вредности и уметнички израз. Историја омогућава боље разумевање музике у контексту различитих епоха, а географија кроз упознавање музичких традиција народа света. Са физичким васпитањем повезује се кроз ритам и покрет, док се информатичка писменост развија кроз употребу дигиталних алата у настави.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се организује тако да буде прилагођена различитим способностима и интересовањима ученика. Садржаји и задаци се диференцирају према нивоу постигнућа, како би сваки ученик могао да напредује у складу са својим могућностима.

Ученицима који брже усвајају градиво омогућавају се сложенији и креативни задаци, док се ученицима којима је потребна додатна подршка пружају јаснија објашњења и постепено усвајање садржаја. У настави се користе различита визуелна и аудитивна средства, а рад у пару и групи доприноси међусобној сарадњи и активном учешћу свих ученика.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Атлетика	15
Гимнастика	15
Кошарка	14
Футсал	12
Рукомет	12
Одбојка	12
Кондиционо вежбање	8
РСГ и плес	4
Полигони	5
Антропометрија	5

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Реализација наставе физичког и здравственог васпитања заснива се на активном учешћу ученика и развијању њихових физичких способности, подстицање ученика на самостално вежбање кроз разноврсне наставне активности. Наставни процес обухвата различите облике рада: часови физичког и здравственог васпитања, секције, недеља школског спорт, активности у природи, школска такмичења.

Настава физичког и здравственог васпитања реализује се применом различитих облика рада: фронталног, индивидуалног, групног и рада у пару, као и специфицни облици рада попут полигона, кружног тренинга и такмичарских активности, у циљу повећања ефикасности наставе и прилагођавања индивидуалним способностима ученика. Примењује се и аналитичко синтетички облик рада којим се сложене моторичке активности разлажу на саставне делове ради лакшег усвајања, а затим се повезују у целину кроз функционално извођење покрета.

Методе које се користе у раду су: метода разговора, метода демонстрације, усмено излагање, метода вежбања, понављања, метода игре и такмичења.

У настави се користе справе и реквизити (лопте, вијаче, чуњеви, струњаче), гимнастичке справе, дидактичка и техничка средства, као и расположиви просторни услови (фискултурна сала и терени у школском дворишту).

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Праћење и вредновање постигнућа ученика врши се континуирано током наставног процеса, уз уважавање индивидуалних способности, ангажовања и напртка сваког ученика.

У процесу вредновања узима се у обзир: ниво развијености физичких способности, усвојеност моторичких знања и вештина, правилност извођења вежби, активно учешће на часу, однос према раду и сарадња са другим ученицима.

Вредновање обухвата формативно и сумативно праћење, при чему се посебан значај даје напретку ученика у односу на његове почетне могућности, а не искључиво постигнутим резултатом.

У процесу праћења користе се различите методе и технике: посматрање, практична провера извођења вежби, као и тестирање физичких способности.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Настава физичког и здравственог васпитања остварује корелацију са другим наставним предметима у циљу повезивања знања и додатног развоја ученика.

Биологија: кроз упознавање функције организма, утицаја физичке активности на здравље и значаја правилне исхране.

Физика: кроз кретање, равнотежу, силу и координацију.

Музичка култура: кроз ритмику, плес и кретање уз музику.

Српски језик: кроз усвајање правилне терминологогије и усмено изражавање.

Грађанско васпитање: кроз развијање тимског рада, фер плеја и толеранције.

Информатика: кроз коришћење дигиталних садржаја и праћење активности.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се прилагођава индивидуалним способностима ученика кроз диференцијацију задатака, индивидуализацијурада и прилагођавање оптерећења, уз уважавање здравственог стања и подстицање напретка сваког ученика.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИКА

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења физике је да ученик развија функционалну научну писменост, способност посматрања, експериментисања, логичког закључивања и примене физичких закона у свакодневном животу, као и позитиван однос према науци и истраживању.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА:

Област	Број часова
Таласно и осцилаторно кретање	8
Светлосне појаве	15
Електрично поље	10
Електрична струја	18
Магнетно поље	6
Елементи атомске и нуклеарне физике	8
Физика и савремени свет	3
укупно	68

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Садржаји оријентисани на очекиване исходе се реализују кроз:

- излагање садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе;
- решавање квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација;
- лабораторијске вежбе;
- коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...);

Активност ученика: слушају, посматрају, дискутују, уочавају, постављају питања, бележе, мере, закључују, раде тимски, раде задатке, изводе вежбе, пишу, цртају, експериментишу, израђују паное.
Активност наставника: планира, припрема, демонстрира, едукује, упућује, координира, контролише, вреднује, евидентира, поставља питања, одговара на ученичка питања, изводи огледе, усмерава, оцењује.
Облици наставе: фронтални рад, групни рад, рад у пару, индивидуални рад.
Методе наставе: демонстрациона метода, метода разговора, практични рад, експериментална метода, истраживачка метода.
Наставна средства и материјали: уџбеник, радна свеска, лабораторијски прибор, пројектор, презентације, видео материјали, наставни листићи и дигитални садржаји.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа (пре свега оних реализованих применом предвиди-посматрај-објасни наставне стратегије), предавања и активног учешћа у раду, решавања квантитативних, квалитативних, графичких, практичних и истраживачких задатака, пројектне наставе и лабораторијских вежби.

Континуирано се пратити и вреднује знање, вештине и ставови ученика помоћу усменог испитивања, кратких писмених провера, контролних вежби, провером практичних вештина, као и вредновањем учешћа и продуката пројектне наставе. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.

На почетку школске године, потребно је спровести иницијални тест. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета , као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене,, табеле и сл.)

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Математика -мерење, графици, формуле, табеле.
Техника и технологија-примена сила и машина. Мерење дужине, микрометарско мерило и помично мерило.
Географија-природне појаве, оријентација у простору.
Информатика и рачунарство- обрада података и презентације.
Српски језик и књижевност – рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова.
Ликовна култура – израда паноа, плаката, цртежа, модела.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава ће бити прилагођена могућностима и потребама ученика кроз диференциране задатке, додатна објашњења, визуелну подршку, рад у пару и додатне активности за ученике који напредују бржим темпом, размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.

ОСМИ РАЗРЕД – ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ, ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе других и спреман да активно делује у заједници.

ИСХОДИ УЧЕЊА

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ		СВЕГА
1	Људска права Заједница припадника различитих културних група	10
2	Демократско друштво Родна (не) равноправност	11

3	Процеси у савременом свету Медији	8
4	Грађански активизам Вредности грађанског друштва	5
УКУПНО		**34**

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРОГРАМА

Облици рада

У настави Грађанског васпитања примењују се облици рада који подстичу демократизацију, сарадњу и кохезију групе:

- Групни рад: доминантна форма за реализацију мини-пројеката и акција.
- Рад у паровима (тандем): за симулације медијације и дебате.
- Фронтални рад: користи се минимално, искључиво за уводно излагање тема.
- Индивидуални рад: приликом саморефлексије и вођења ученичког дневника.

Методе наставе и учења (Активне методе)

Програм се реализује искључиво кроз процесни и искуствени приступ, где је акценат на активности ученика:

- Радионичарски метод: основни модел који укључује игре пробијања леда, рад на тексту и анализе случаја.
- Истраживачки метод: анализирање заступљености деце у медијима и дечијих права у локалној заједници.
- Дебата и дискусија: развијање аргументованог изражавања ставова по принципу „за и против”.
- Игре улога (Симулације): играње улога за разумевање различитих друштвених позиција и дискриминације.
- Пројектна настава: планирање и реализација једне локалне акције грађанског активизма.

Наставна средства и материјали

Користе се савремена, дивергентна и лако доступна средства ради динамичности часа:

- Дигитална платформа ЗУОВ-а: коришћење онлајн приручника и материјала за Грађанско васпитање.
- Медијски садржаји: новински чланци, видео-прилози са интернета и рекламе за анализу критичког мишљења.

- Потрошни материјал: хамери, флип-чарт папир, самолепљиви стикери, картице са улогама.
- Институционални извори: Конвенција о правима детета, Устав РС и локални извештаји заштитника грађана

Праћење и вредновање (Оцењивање)

Оцењивање је описно, континуирано и део је формата који подржава напредовање ученика: Настава Грађанског васпитања у осмој години учења заснива се на принципима добровољности, партиципације и узимања у обзир мишљења ученика. Програм се не реализује класичним предавањима, већ кроз вођени дијалог и акцију, чиме школа испуњава своју васпитну улогу у формирању одговорних и активних грађана демократског друштва.

- Формативно оцењивање: праћење ангажовања у групи, толеранције и поштовања правила комуникације.
- Продукти рада: евалуација паноа, извештаја о спроведеним акцијама и презентација.
- Самооцењивање и вршњачко оцењивање: редовна рефлексија на крају сваког часа и радионице.
- Критеријуми: вреднује се конструктивност, поштовање различитости, иницијатива и сарадња, а не репродукција чињеница

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Грађанско васпитање у 8. разреду остварује снажну интердисциплинарну везу:

- Историја: разумевање развоја људских права кроз епохе и међународне сукобе.
- Српски језик и књижевност: анализа медијских порука, аргументација и вештина јавног наступа.
- Информатика и рачунарство: безбедност на интернету, дигитално насиље и израда презентација за пројекте.
- Биологија: заштита животне средине као део еколошких права грађана.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА

Настава нуди потпуно инклузивно окружење кроз диференцијацију задатака: прилагођавање наставних материјала (већи фонт, поједностављен текст) и флексибилно време за израду задатака, прилагођавање исхода учења способностима ученика, уз фокус на социјализацију и основне животне вештине. Вршњачка подршка: формирање паметних парова у групама како би ученици са потешкоћама били потпуно интегрисани у радионичарски рад. Инклузивни приступ: све активности се моделирају тако да афирмишу право сваког детета на учешће, без обзира на специфичности

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења Православног катихизиса у осмом разреду јесте да ученици заокруже своје основношколско верско образовање кроз сагледавање коначног циља историје – Будућег Царства Божјег (Есхатона). Настава подстиче ученике на критичко промишљање о савременим животним и етичким изазовима, слободи избора, одговорности одрасле личности и изградњи трајних хришћанских вредности кроз призму наде у Васкрсење.

ОБЛАСТИ СА ФОНДОМ ЧАСОВА

Програм се реализује кроз недељни фонд од 1 часа, односно 36 часова годишње, који су подељени на следеће тематске области:

- УВОД И ОБНАВЉАЊЕ (2 часа): Континуитет са литургијским темама из седмог разреда.
- ИСТОРИЈА И ЕСХАТОН (ЦАРСТВО БОЖЈЕ) (8 часова): Однос историјског времена и вечности; Црква као путоказ и предокушај Будућег Царства Божјег.
- СВЕТИТЕЉИ КАО СВЕДОЦИ ЦАРСТВА БОЖЈЕГ (8 часова): Појам светости, значај Светог Саве и косовског завета, као и савремених светитеља у очувању хришћанског идентитета.
- ХРИШЋАНСКА ЕТИКА У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ (14 часова): Слобода и одговорност младих; хришћански однос према породици, вршњацима, савременим технологијама, екологији и животној средини.
- ПРАКТИЧНА НАСТАВА, СИСТЕМАТИЗАЦИЈА И ЕВАЛУАЦИЈА (4 часа): Сумирање стечених знања током другог циклуса основне школе и припрема за даљи духовни развој.

ИСХОДИ УЧЕЊА

По завршетку осмог разреда, ученик ће бити у стању да:

- Објасни хришћанско схватање Царства Божјег као крајњег циља постојања човека и творевине.
- Препозна и аргументује значај светитеља (нарочито националних) као моралних и духовних узора.
- Доноси одговорне одлуке засноване на хришћанским вредностима љубави, поштења и солидарности у свакодневним животним ситуацијама.
- Критички анализира савремене друштвене и технолошке изазове из перспективе хришћанске етике.
- Показује висок степен толеранције, емпатије и поштовања према верским и културним различитостима у свом окружењу.

НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ

- ТЕОРИЈСКА НАСТАВА: Спроводи се у учионици комбиновањем дебатно-дијалошких метода, анализе савремених друштвених феномена, проучавања житија светих и тимског истраживачког рада.
- ПРАКТИЧНА НАСТАВА: Факултативно, кроз организовање добротворних/хуманитарних акција на нивоу школе, посете манастирима или црквено-културним институцијама (ризнице, изложбе).
- ОБЛИЦИ РАДА: Фронтални рад, дебате, радионице, пројектна настава и самостални рад ученика на мини-пројектима.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

- ФОРМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ: Прати се способност ученика да аргументује своје ставове у дебатама, конструктивно учествује у групном раду, показује зрелост у расуђивању и примењује вредности саосећања у одељењској заједници.
- СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ: На крају првог и другог полугодишта закључује се описна оцена (*истиче се*, *добар*, *задовољава*). Она одражава свеукупни однос ученика према предмету, његову духовну и моралну зрелост, а не меморисање историјских података.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Настава Православног катихизиса у осмом разреду има интегрисане везе са:

- ИСТОРИЈОМ: Новија национална и светска историја, улога Српске Православне Цркве у преломним историјским догађајима.
- СРПСКИМ ЈЕЗИКОМ И КЊИЖЕВНОШЋУ: Анализа дела домаћих и светских писаца са етичким и егзистенцијалним мотивима (грех, казна, искупљење, жртва).
- БИОЛОГИЈОМ И ГЕОГРАФИЈОМ: Еколошка етика, глобални проблеми човечанства и одрживи развој кроз призму одговорности за Божју творевину.
- ИНФОРМАТИКОМ И РАЧУНАРСТВОМ: Безбедност и етика на интернету и друштвеним мрежама.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Материјали за учење дефинишу се кроз визуелне мапе ума, прилагођене текстуалне сажетке о савременој етици и поједностављене задатке који не захтевају сложену апстракцију. Садржаји се фокусирају на практично препознавање добрих и лоших поступака у друштву (развој емпатије, другарства, праштања) кроз сликовне материјале, социјалне приче и једноставне радионице. Настава активно промовише инклузију, при чему се цени аутентични допринос сваког ученика и подстиче међусобна солидарност пред излазак из основне школе.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК (2. СТРАНИ ЈЕЗИК)

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања на следећем линку: https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област: Комуникативне функције	**Број часова: 68**
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	
ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	
ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	
ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	

ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	
ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	
ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	
ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	
ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	
ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Облици наставе:

Фронтални рад, индивидуални рад, рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.), пленум

Мануелне активности (израда паноа, презентација, постера и сл.), игре примерене узрасту

Настава обухвата: вежбе слушања и разумевања говора, читање и разумевање писаног текста, писмено изражавање, усмено изражавање, граматичке садржаје

Методе наставе:

Дијалошка, монолошка, комуникативна, рад на тексту, аудитивна, демонстративна

Наставна средства и материјали:

Уџбеник, радна свеска, пројектор и презентације, садржаји и вежбе са интернета, наставни листићи

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака

Иницијални тест, формтивно оцењивање (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.) и сумативно вредновање: писмени задаци; контролне вежбе; пројектни радови, усмено одговарање, оцењивање различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Српски језик и књижевност, Енглески језик, Географија, Биологија (Екологија), Историја, Грађанско васпитање, Музичка култура, Верска настава, Информатика

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Диференцијација наставе и подршка ученицима остварује се кроз:

- **За напредне ученике:** Задаци вишег нивоа сложености
- **За ученике којима је потребна подршка:** Поједностављивање налога и задатака (нпр. спајање речи и слика уместо писања целе речи, заокруживање тачних одговора), смањен обим текста за читање, продужено време за израду задатака.
- **Визуелна и аудио подршка:** Чешће коришћење пројектора, флеш-картица (картица са сликама) и видео-записа за лакше памћење појмова.
- **Рад у пару и малим групама:** Ученици са потешкоћама раде у пару са друговима из клупе који им могу помоћи, чиме се развија емпатија и олакшава савладавање баријера у говору.
- **Примена ИОП-а** Поједностављени и прилагођени задаци за ученике који се према решењу интересорне комисије образују по ИОП-у 1 и ИОП-у 2